

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Octuagesimum Quintum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

14. *Agentes contra decreta in peccatum incidunt, quia decretis non obediunt.*

Octuagesimum Quintum Privilegium.

ECCLESIA gaudet privilegio. Cum de prædiis quæstio esset inter clericos. Vnus uocauit alium coram Iudice seculari. Reus autem uolebat stare nisi coram Ecclesiastico iudice. Actor auctoritate Iudicis ciuilibus, illum à possessione sua deiecit. Quod cum peruenisset ad aures Episcopi, eum ab officio suspendit. Ille contempta sententia, officium suum ministrauit. Hoc comperto, Episcopus sine spe restitutionis, in eum sententiam dedit. Quia nemo unquam Episcopum, aut reliquos clericos, apud iudicem secularem accusare præsumat. Nullus Iudicium condemnare præsumat clericum, sine licentia Pontificis 11. q. 1. c. 1. 2. 3. Indubitati iuris est, † quod clerici de omni crimine, debent coram Ecclesiastico Iudice conueniri. Nec consuetudo contraria ualet capit. clerici de Iudic. Hæc enim ratione † ex consuetudine regia, omnes fures puniebantur à Iudice laico. Hanc consuetudinem Papa damnat. Nam dicitur in text. ibi, quod leges non dedignantur sacros canones imitari, in quibus generaliter traditur † ut de omni crimine clericus conueniatur coram iudice Ecclesiastico. Nec ex consuetudine canonibus est inferendum præiudicium. Quia iuri scripto consuetudo non præiudicat, capit. consuetudinis 11. distinctio. † Consuetudo quantumcunque tempore obtenta esset, non haberet locum, quia esset contra libertatem Ecclesiasticam, & statutum Ecclesiæ. Capitulo ad audientiam de consuetu. & capitulo cum inter capit. causamque de elect. & melius in capitu. Cum terra. Hic considerandum uenit, † quod leges ciuiles sequantur canonum dispositionem, & sic in effectum non potest dari contrarietas inter canones, & leges, quod debet intelligi in materia spectante ad Ecclesiam. † Nam lex ciuilibus, nec consuetudo, potest facere, quod clericus conueniatur de aliquo crimine coram iudice seculari. Et cum in isto proposito tractetur de cle-

clerico, debet intelligi in quocunque ordine constituto, c. cū non ab hoīe de iud. Et quod dictū est de crimine, idem dicēdū in causa ciuili, Doct. idem tenent, quōd nec in criminali, nec in ciuili, potest clericus conueniri coram seculari, c. qualiter eo. ti. & cap. si diligenti de foro compe. de iure ciuili probatur in Auth. statuimus C. de epis. & cler. Adducit etiam potest, quod causa Ecclesiastica est tractanda, & fienda secundum canones, & sacras regulas, nulla contradictione obstāte, in Auth. de sant. Episcopis, s. Si autem Ecclesiastica, & sequenti vsque ad s. pro omnibus. Et in Auth. de mand. prin. s. Si uero canonicū. Et Episcopi possunt quamcunque personam transgredientem sacra regulam punire, in Authen. de sant. Episcopis, ut autem omnis Ecclesiasticus. An detur locus, quōd clericus puniri, possit per Iudicem secularem? Et dicendum, quōd sic, capit. cum non ab homine scribentes, dicunt quod ibi loquitur de clerico, qui fuerat depositus, & excommunicatus, & in corrigibilis. Nam tunc permittitur per Iudicem secularem compri
7 mi. Ab hoc canone non est recedendum, quōd † causa clericorum non veniunt nec in ciuili nec in criminali coram seculari Iudice terminandæ, sed coram Ecclesiastico. Nec aliqua consuetudine subsistente, mandat Papa canonibus in hac
8 parte preiudicium generari. Quia si † Ecclesia permetteret Iudices seculares habere potestatem, & auctoritatem in clericos priuaretur libertate Ecclesiastica. Verum clerici non debēt ta
9 li Clypeo se tueri. Quia † ex hæresi, & falsificatione literarum apostolicarum, & conspiratione in proprium Episcopum possunt degradari, & postea tradendi Iudici seculari ad puniendū. † Quid autem si committit crimen læsæ maiestatis? In rei
10 veritate clericus non committit crimen læsæ maiestatis, cum non sit subditus Principi seculari. Et licet ipsi de facto faciant clericos suspēdere pro tali crimine, se tali Clypeo tuētes, q̄ tractatur in tali crimine de ipsorum vita, & statu. Et licet Doct. dicant, quod fortasse possunt excusari, per not. in c. perpendimus de sent. excommuni. excusatio per illud c. non bene se habet, Quia ibi loquitur de clerico, qui dimisso habitu clericali, fuit percussus ob eius enormitates. Nam isto casu, percutiens non
11 tenetur pro habenda solutione accedere ad sedem Apostolicam. Ratio hæc est. † Nam talis esse præsumitur in quali habitu reperitur, l. Item apud Labeonem. s. si quis uirgines. ff. de iniur. & famos. libell. & ibi Bar. Hinc infertur ad illam quæ
Ff 2 stionem,

12 sione si clerici reperirētur cū armis prohibitis, ex forma pro-
 clamationum de nocte. Tunc armis spoliari possunt, nec eis
 sunt restituenda, cum de iure ciuili, & canonico, vsus armo-
 rum sit interdictus. Ita passim obseruatur. Et in specie in Hi-
 13 spania ita attestatur Didac. in lib. 2. resolut. q. 33. Regula igi-
 tur talis est. Quod omnia iura quæ tribuunt potestatem, &
 auctoritatem sacerdotes, vel clericos, Iudicibus secularibus
 puniendi, vel per eam, qua ipsi ex eorum opinione vtuntur.
 Intelligi debet iuxta not. per d. cap. Cum non ab homine, vide-
 licet quando est depositus, incorrigibilis, excommunicandus
 anathematizandus, & si sic non respuerit, per Iudicem secu-
 larem comprimendus est. Et hæc est communis opinio, vt at-
 14 testatur Abb. in c. At si clerici de Ind. Et si Principes agerent
 in contrarium. † Agentes contra decreta, in peccatum inci-
 dunt. Quia decretis non obediunt, & secundum legem anti-
 quam incurrunt in pœnam mortis lapidationis, vel decapita-
 tionis. In nouo testamento debent anathematizari, cap. abfit
 vndecima quæstione tertia. Ab hac regula in iudicando, non
 est recedendum.

S V M M A R I V M.

- 1 Quæstio de privilegijs Romana Ecclesia solus Papa, de ipsis iudicare potest.
- 2 Quando dubitatur de verbis obscuris, & ambiguis interpretatio est, Papa.
- 3 Papa potest esse Iudex in sua causa sicut Imperator in causa fiscali.
- 4 Princeps presumitur velle in re dubia quod iuris est, ex causa rationabili.
- 5 Nemo cognoscit sine mandato Papæ privilegium, indulgentiam, vel confirmationem ab ipso.
- 6 Papa an in causa proprii delicti possit esse iudex?
- 7 Papa in duobus casibus potest iudicari. In causa, hæresis vel quando delictum est notorie scandalosum, & ipse sit incorrigibilis.
- 8 Papa an possit accusari alienando bona Ecclesiæ absque causa honesta?
- 9 Excessus Papæ de quo Ecclesia possit scandalizari accusari potest in Concilio.
- 10 Sententia lata a Iudice inferiori qui cognouit, vbi cognoscere non poterat

- an valeat?
 11 Si in sententia interuenit iuramentum, & an sit seruandum, nec ne ad quem spectat decernere?
 12 Episcopis potest interpretari iuramentum.
 13 Papa ita peccat aliquid faciendo contra precepta diuina sicut ceteri homines.

Octuagesimum Sextum Privilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet privilegio. † Quòd quando oritur quæstio de privilegijs Romanæ Ecclesie, de ipsis iudicare non debet nisi solus Papa, cap. Cum venissent de iudic. Dicitur ibi in tex. Volumus de ipsis per alios iudicari. Ergo per se ipsam. Et tamen de iure cautum reperitur, neminem sibi esse iudicem vel ius sibi dicere debere. In re enim propria, iniquum admodum est alicui licentiam tribuere sententiæ l. i. C. Ne quis in sua causa Iud. Sed quare hoc sibi reseruat Papa? Nam hic tractatur quando dubitatur de verbis obscuris, & ambiguis. Tunc eius est interpretatio, cuius est condere. Nam si verba essent clara, & aperta potest iudex dicere obstat, vel non obstat privilegium. Papa in tali casu litigat per
 2 procuratorem, cap. cum dilecta de confirm. vtil. † Et potest esse iudex in sua causa, sicut Imperator in causa fiscali. ff. de his quæ intest. delent. l. proximè, & ibi Bar. cap. nunc autem 2 r.
 3 dist. † Princeps præsumitur uelle quòd iuris est. In dubio præsumendum est, quòd Papa ex causa rationabili gl. in cap. non est de vot. & l. si. C. si cont. ius vel vtil. pub. Illa verba apposita in tex. Nolumus iudicari, per alios nisi, per delegatos
 4 à nobis, & sic est planum. † Quia ex quo Papa dat privilegium, vel indulgentiam, vel etiam confirmationem. Nullus de illis cognoscit sine eius mandato, de confirmat. vtilit. vel inutilit. capit. primo, & secundo. † An Papa in causa
 5 proprij delicti possit esse Iudex? † Quia à nemine potest iudicari nisi in causa hæresis, vel nisi delictum sit notoriè scandalosum, & ipse sit incorrigibilis, text. cum glos. not. in cap. si Papa. Quadragesima distinctio. Secus autem si non habet istas qualitates, quia non potest de isto delicto accusari.
 6 † Sed quid si Papa alienaret an poterit accusari? Dicitur quòd